

Рецензія
на дисертацію Ордатій Наталії Миколаївни
«Особливості впливу екологічної свідомості на психосоматичні
дисфункції студентів закладів вищої освіти»
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 053 Психологія

Військові дії на території України нищівним чином впливають на добробут та життєдіяльність її мешканців. Одним з провідних завдань сьогодення є збереження психічного здоров'я мешканців країни, зокрема фахівців і майбутніх фахівців психологів і лікарів. На представників зазначених професії покладена складна місія надання медичної та психологічної допомоги населенню, яке зазнає впливу військових дій. Перебуваючи у безпосередньому контакті з травматичними переживаннями та з відчуттям фізичного болю, представники зазначених професій, повинні володіти достатньою внутрішньої стійкістю та компетенцією для надання висококваліфікованої допомоги. Варто зазначити, що всі вище зазначені умови можуть ускладнювати психологічне здоров'я самих фахівців, та сприяти утворенню психосоматичних розладів. Для набуття загальних та фахових компетенцій майбутніми фахівцями психологами та лікарями, для ефективної професійної підготовки, варто вивчити особливості чинників, що спричиняють психосоматичні порушення для подальшого визначення векторів психокорекційного впливу.

Беручи до уваги важливість досліджуваної проблеми, дисертаційне дослідження Н.М. Ордатій набуває особливої значущості та актуальності.

Загалом дисертаційна робота відзначається чіткістю і логічністю на кожному етапі її виконання – від обґрунтування наукового апарату дослідження (визначення актуальності теми, об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження, презентації його методологічної бази і методів) до викладів розділів дисертації та її висновків. У розробку авторської концепції дослідження покладено комплекс теоретичних та методологічних положень, які дозволили вибудувати стратегію розв'язання поставлених завдань.

У першому розділі дисертації здійснено науковий аналіз підходів до вивчення проблеми впливу екологічної свідомості на розвиток психосоматичних дисфункцій у студентів. За результатами теоретичного аналізу авторкою спроектовано структурно-функціональну модель розвитку екологічної свідомості в осіб із психосоматичними розладами.

У другому розділі дисертації обґрунтовано хід та процедуру емпіричного дослідження, визначено методологічні підходи до дослідження впливу екологічної свідомості на психосоматичну дисфункцію здобувачів вищої освіти; дано характеристику вибірки.

На особливу увагу заслуговує підібраний комплекс психодіагностичних та психофізіологічних методів дослідження. Автором представлено результати емпіричного дослідження та визначено специфіку психосоматичного статусу в умовах екосередовища закладів вищої освіти.

За результатами констатувального дослідження було визначено чинники психосоматичних дисфункцій, для корекції яких було розроблено авторську психокорекційну програму розвитку екологічної свідомості студентів із психосоматичними дисфункціями. Отримані дисертанткою результати підтверджують ефективність розробленої програми психокорекції.

Загальні висновки в стислому вигляді підсумовують результати дисертаційної роботи і свідчать про досягнення мети, реалізацію завдань дослідження.

До переваг дисертаційного дослідження можна віднести:

1. Безсумнівною є актуальність та новизна дисертаційного дослідження, так як вивчення екологічної свідомості студентів із психосоматичними дисфункціями, зокрема майбутніх фахівців психологів та лікарів, є важливим завданням сучасної психологічної науки.

2. Системно розкрито поняття екосвідомості особистості.

3. Поєднання психодіагностичного та психофізіологічного інструментарію висвітлює міждисциплінарний зміст досліджуваного явища.

4. Обґрунтовано та спроектовано структурно-функціональну модель розвитку екологічної свідомості в осіб із психосоматичними дисфункціями у висвітленні природних факторів, що впливають на психосоматичні розлади особистості.

5. Аналіз значної кількості джерел, у тому числі й іншомовних, дозволило дисертантці систематизувати вітчизняний та зарубіжний досвід досліджень, присвячений проблемі вивчення.

6. Результати дисертаційного дослідження мають безсумнівну практичну значущість. Вони можуть застосовуватися викладачами, психологами та соціальними робітниками для формування екологічно доцільної поведінки здобувачів закладів вищої освіти.

Оцінюючи позитивно проведене наукове дослідження, разом з тим, слід висловити певні зауваження і побажання:

1. Так як у дослідженні застосовувалися не лише методи якісного та кількісного аналізу вбачаю, що третє завдання дослідження було б доречніше прибрати.

2. Беззаперечною є новизна дослідження, проте з нашої точки зору, варто було б було її підсилити при описі теоретичної частини дисертації.

3. Робота значно виграла б, якби у константувальній частині кваліфікаційної роботи не було поділу на контрольну та експериментальну групи дослідження, так як зазначений поділ варто застосовувати при проведенні формувального дослідження.

4. У другому розділі дослідження представлені результати кореляційного аналізу між показниками за шкалами однієї методики, що є і так зрозумілим і повинно було застосовуватися при її розробці.

Висловлені зауваження й побажання не знижують загальної позитивної оцінки дисертаційного дослідження Наталії Миколаївни Ордатій, яке є завершеною науковою працею, за своїм науковим рівнем, теоретичним і практичним значенням, є прикладом успішного поєднання теоретичної та експериментальної науково-дослідної роботи.

Отже, кваліфікаційна робота Н.М. Ордатій «Особливості впливу екологічної свідомості на психосоматичні дисфункції студентів закладів вищої освіти», повністю відповідає вимогам, а її авторка заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 053 Психологія.

Рецензент -

доктор психологічних наук, доцент,
професор кафедри психології та соціальної роботи
Вінницького державного педагогічного
університету імені Михайла Коцюбинського

2- **Інна Чухрій**

Чухрій І
Висоцька
03

